

Lapset puheeksi -menetelmä

Taustaa

- Työmallia alettiin tutkia ja kehittää osana Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen Toimiva lapsi & perhe -hanketta
- Siirtyi ylläpidettäväksi Suomen Mielenterveysseuralle (lokilistat)
- Menetelmä on alun perin kehitetty täyttämään terveydenhuollolle annettu lakivelvoite ottamaan huomioon potilaan lasten hoidon ja tuen tarve ja **auttamaan työntekijää ottamaan lapset puheeksi rakentavasti** ja vanhempia ja lapsia kunnioittaen
- Tavoitteena on siirtää palvelujen painopistettä erityispalveluista ja korjaavista palveluista **varhaiseen tukeen** ja poistaa päällekkäisiä palveluja

Lapset puheeksi -menetelmä

Tavoitteita

- Tukee lapsen hyvää kehitystä
- Tarjoaa mahdollisuuden **ennaltaehkäisevästi** havaita ja puuttua lasten ja nuorten kehityshaasteisiin
- Keskustelu on voimavaraista, tavoitteena **vahvistaa kehitystä** tukevia asioita lapsen elämässä ja eri kehitys/kasvuympäristöissä
- Keskusteluissa käydään yhdessä lapsen vanhempien kanssa lapsen arjessa olevia voimavaroja kotona, vapaa-ajalla, varhaiskasvatuksessa ja koulussa vahvuuksien ja haavoittuvuuksien kautta

Lapset puheeksi -menetelmä

Tarkoitus

- Helpottaa ja parantaa perheiden ja kasvatusta- ja koulutuspalvelujen henkilöstön välistä yhteistyötä
- Helpottaa perheiden avun saantia
- Vahvistaa eri toimijoiden välistä joustavaa yhteistyötä
- Yhtenäinen työskentelymenetelmä eri toimijoilla
- Lapset puheeksi –keskustelussa huoltaja voi puhua perheen arjesta lapsen kanssa toimivien aikuisten kanssa

Lapset puheeksi -menetelmä

Käytännössä

- Kaksi vaihetta: **keskustelu (1-2 tapaamista)**, jonka pohjalta tarvittaessa järjestetään **neuvonpito**
- Vanhemmille annetaan etukäteen tutustuttavaksi kysymykset ja aihealueet, joita keskustelussa käydään läpi (lokikirja)
- Mikäli keskustelussa nousee esille huolenaiheita, joihin tarvitaan lisätoimenpiteitä, järjestetään tarvittaessa Lapset puheeksi – neuvonpito
- **Vahvuus** = asia, joka sujuu arjessa tavallisesti, vaikka elämässä olisi vaikeuksia
- **Haavoittuvuus**= asia, joka voi aiheuttaa ongelmia tällä hetkellä tai mahdollisesti myöhemmin

Lapset puheeksi –menetelmä

Olemassa olevaa

- Alle kouluikäisille väh. **15 tarkastusta neuvolassa**. Näistä kolme on ns. laajoja (4 kk, 18 kk ja 4 v) = arvioidaan lapsen kehityksen, terveydentilan ja hyvinvoinnin lisäksi koko perheen hyvinvointia ja vanhempien tuen tarpeita. Tarkastukseen kutsutaan aina molemmat huoltajat.
- **Laajat terveystarkastukset järjestetään 1., 5., ja 8. luokalla**. Niihin kutsutaan molemmat huoltajat. Tarkastukseen sisältyy lapsen tai nuoren kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin tutkimisen ja arvioinnin lisäksi **perheen ja vanhempien hyvinvoinnin selvittely**.

Lapset puheeksi -menetelmä

Olemassa olevaa

- Päivähoidon ja koulun toiminnan keskiössä on aina ollut lapsi/nuori ja hänen kasvunsa, kehityksensä ja oppiminen. Käytössä on
 - arviointikeskusteluja
 - kasvatustakeskusteluja
 - kiva-koulu keskusteluja
 - yksilöllisiä oppilashuollon keskusteluja (oppimiseen liittyvät asiat käsitellään kolmiportaisen tuen kautta)
 - Huolehdimme siitä, ettei käydä päällekkäisiä keskusteluja

Lapset puheeksi –menetelmä

- LAPU -keskustelua tarjotaan
 - Varhaiskasvatuksessa 3 -vuotiaille ja 6 -vuotiaille (päivähoidon esiopetus)
 - Koulujen esiopetuksessa oleville 6 -vuotiaille ja perusopetuksessa vuosiluokilla 3. ja 7.
 - Tai muulloinkin huolen herätessä tai huoltajan pyytäessä
 - Lähtökohtaan on, että keskustelua tarjotaan, mutta huoltaja päättää
- LAPU – keskustelu kestää noin 30-45 min
- Keskustelurunkona on lokikirja
 - Vanhemmat tutustuvat lokikirjaan ennen keskustelua
 - Lokikirja ei säilytetä
 - Keskustelun käyminen tilastoidaan
 - Jokainen Lapset Puheeksi toimintamallia käyttävä on saanut vähintään 12 tunnin koulutuksen ja käynyt harjoittelukeskustelut

Lapset puheeksi -menetelmä

LAPU Neuvonpito

- Neuvonpidossa huoltajat ovat aina läsnä
- Paikalle kutsutaan huoltajan/nuoren kanssa sovitut henkilöt (esim. lastentarhanopettaja, terveydenhoitaja, hoitaja, opettaja, kuraattori, sukulainen)
 - Vetäjä sovitaan osallistujien kesken
 - Neuvonpidon vetäjä voi olla opettaja, lto, esiopettaja, luokanopettaja tai luokanvalvoja, sosiaalityöntekijä, terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, muu ammattilainen
- Sovitaan **mitä** kukin verkoston jäsen voi konkreettisesti tehdä lapsen ja perheen hyväksi määräaikana, 4 viikkoa
- Sovitaan seurannasta ja arvioinnista
- Seuraavassa neuvonpidossa arvioidaan suunnitelman toteutumista ja vaikutuksia ja sovitaan mahdollisista jatkotoimenpiteistä

Lapset puheeksi -menetelmä

- Menetelmällä ja sen käytöllä on Nivalassa päättäjien ja johdon tuki
- Tarvitaan yhteinen ymmärrys, sitouttaminen ja sitoutuminen
- Käytetään suunnitellusti ja ennakoiden oman työyhteisön karikot
- Hyödynnetään esimerkit ja aiemmat käyttäjäkokemukset
- Kehitetään menetelmää ja toimintatapoja

- **On osa oppilashuoltoa ja varhaista välittämistä**